El suburbi portuari de Tarraco a l'Antiguitat tardana (S. III-VIII d.C.)

TESI DOCTORAL

Doctorand: Ada Lasheras

Director/s: Josep A. Remolà (MNAT-ICAC) i Joaquín Ruiz de Arbulo (URV-ICAC)

Dates: 02/02/2015 - 04/09/2018

Finançament: AGAUR, Ajuts per a la contractació de personal investigador novell (FI-DGR 2015)

Un dels principals actius de *Tarraco* va ser (i és) la posició geoestratègica del seu port, com a nexe de comunicació entre el Mediterrani i l'interior peninsular. La ciutat va sorgir com a base d'operacions de Roma durant la conquesta i ocupació d'*Hispania*, funció que, en certa manera, va recuperar durant part del segle V dC quan des d'aquesta ciutat van partir els exèrcits imperials en el seu intent (infructuós) de reincorporar la resta d'*Hispania*, ocupada per sueus, vàndals i alans, al poder legítim de l'Imperi romà d'occident.

Tanmateix, fins la dècada dels noranta del segle passat, gairebé no disposàvem de documentació àmplia i fiable sobre aquest equipament fonamental per comprendre el paper històric de *Tarraco* i la seva àrea d'influència. Aquest panorama, però, va canviar radicalment amb la urbanització d'una extensa àrea de més de 2 hectàrees (mitjançant el Pla de Reforma Interior 2 – Jaume I/Tabacalera) que va afectar a gran part del sector occidental del suburbi portuari romà (entre la Necròpolis Paleocristiana, el riu Francolí, el port i el nucli emmurallat). L'excavació en extensió de la major part de les parcel·les urbanitzades ha generat un volum de documentació arqueològica i històrica extraordinari, del qual només han sortit a la llum, amb caràcter puntual i preliminar, algunes notícies parcials que no són ni un pàl·lid reflex del seu context general. Desenes de memòries d'excavació, centenars d'informes, milers d'imatges, fitxes estratigràfiques, plantes, seccions, etc., que romanen en l'anonimat per la dificultat de considerar, valorar i interpretar conjuntament les dades d'excavacions d'urgència parcials, realitzades per empreses privades que seguien el frenètic ritme urbanitzador de finals del segle passat e

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)

inicis del present.

La documentació obtinguda durant aquestes extenses intervencions, juntament amb d'altres de menor envergadura realitzades en els darrers anys en d'altres punts del suburbi portuari, són la base d'aquest estudi que pretén establir la seqüència d'ocupació d'un sector que, malgrat el seu caràcter suburbial, va tenir un pes fonamental en el conjunt de la ciutat. De fet, de la *Tarraco* emmurallada, que acollia els edificis i espais més representatius, la documentació estratigràfica és extremadament reduïda i parcial, especialment a l'àrea residencial intramurs que s'extenia entre el circ i el port. És per aquest motiu que les excavacions als suburbis portuari i occidental constitueixen les bases pel coneixement de l'evolució i les dinàmiques del conjunt de la ciutat. I, de manera especial, pel coneixement de les fases tardorromana i visigòtica de la ciutat (segles III – VIII dC), a la que corresponen la major part de les evidències documentades i que, principalment, s'adscriuen entre mitjan segle V dC i mitjan segle VI dC. Els moments precedents, de fet, es coneixen de forma molt més parcial, ja que no van ser objecte d'excavacions en extensió.

En definitiva, el nostre projecte parteix de la consulta i anàlisi de tota la documentació arqueològica disponible, la revisió dels contextos estratigràfics significatius, l'estudi arquitectònic i urbanístic del sector i de les edificacions identificades (vials, pedreres, font monumental, *domus* suburbanes, magatzems o *horrea* portuaris, tallers d'artesans, àrees i recintes funeraris, etc.) i la formalització de plantes per fases. Així, sobre aquesta base i mitjançant la comparació i contrastació amb els resultats obtinguts a d'altres àrees suburbials de caràcter portuari i cronologia similars, ens proposem aprofundir en la dinàmica històrica d'un període que, en el cas concret de *Tarraco*, va tenir una importància singular. La recuperació i expansió del suburbi portuari a partir d'inicis del segle V dC evidencia la recuperació del protagonisme de la ciutat dins l'òrbita imperial romana, després d'un llarg període de crisis iniciat a finals del segle III dC.

Contingut extret de la web de l'ICAC (www.icac.cat)